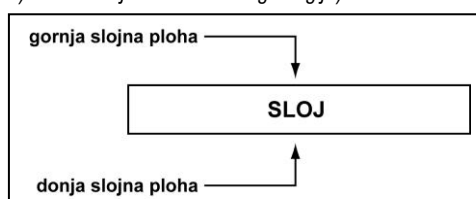

STRUKTURNI ELEMENTI LITOSFERE

- **Primarne strukture:**
 - sve one tekturne i strukturne značajke koje nastaju u stijenama u najranijoj fazi njihova postanka, tijekom njihove dijageneze i litifikacije.
 - MAGMATSKE STIJENE: batolit, lakolit, sklad, žila, dajk, apofize, kupe, sliv, ploče
 - SEDIMENTNE STIJENE: **slojevitost**, (gradacijska slojevitost, valne brazde (strujni i valni riplovi), tragovi kišnih kapi, desikacijske pukotine – određuje stratigrafsku krovinu i podinu), kosa laminacija
 - METAMORFNE STIJENE: škrljavost
- **Sekundarne strukture:**
 - strukture i strukturne značajke koje nastaju u stijenama kao posljedica naknadne deformacije minerala i stijena nakon njihova postanka (boranje, rasjedanje, navlačenje, pukotinski sustavi)

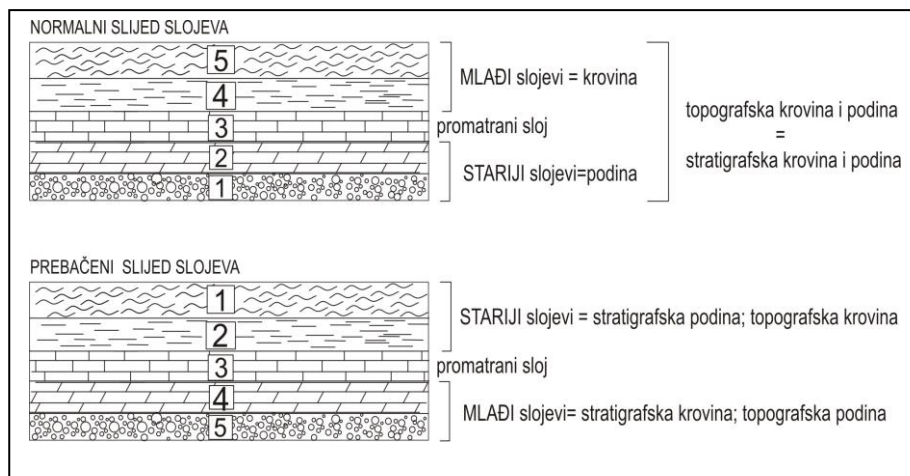
SLOJ - *taložno tijelo ujednačenog litološkog sastava, odvojeno od slojeva u krovini i podini planarnim diskontinuitetom ili slojnom plohom* (Tomljenović, B.(2010): Predavanja iz Strukturne geologije)

Slojevi su rezultat kraćih prekida ili manjih promjena uvjeta u kojima je određena stijena nastajala.

PODINA I KROVINA

- TOPOGRAFSKA PODINA I KROVINA se određuje samo na temelju položaja, bez obzira na starost slojeva
- STRATIGRAFSKA PODINA I KROVINA se određuje s obzirom na starost slojeva u topografskoj krovini i podini u odnosu na promatrani sloj (preuzeto iz Herak, M. (1990.): Geologija)

MJERENJE ORJENTACIJE/POLOŽAJA SLOJEVA NA IZDANCIMA:

Azimut – kut između sjevera i mjenog smjera pada (smjera nagiba) slojeva.

Očitava se u smjeru kazaljke na satu.

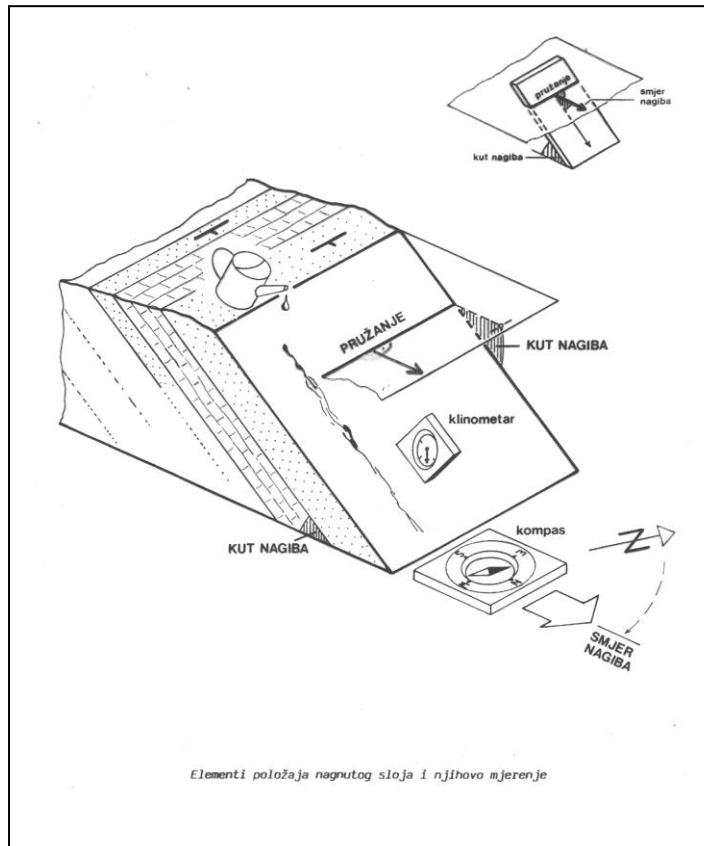
MJERENJE POLOŽAJA SLOJA:

- pravac **PRUŽANJA SLOJA** : presjecište slojne ravnine (slojne plohe) s horizontalnom ravninom
- SMJER NAGIBA**: ili azimut sloja pokazuje na koju stranu svijeta je sloj nagnut. Smjer nagiba je uvijek okomit na pružanje sloja

c) KUT NAGIBA: kut što ga sloj (slojna ploha) zatvara s horizontalnom ravninom

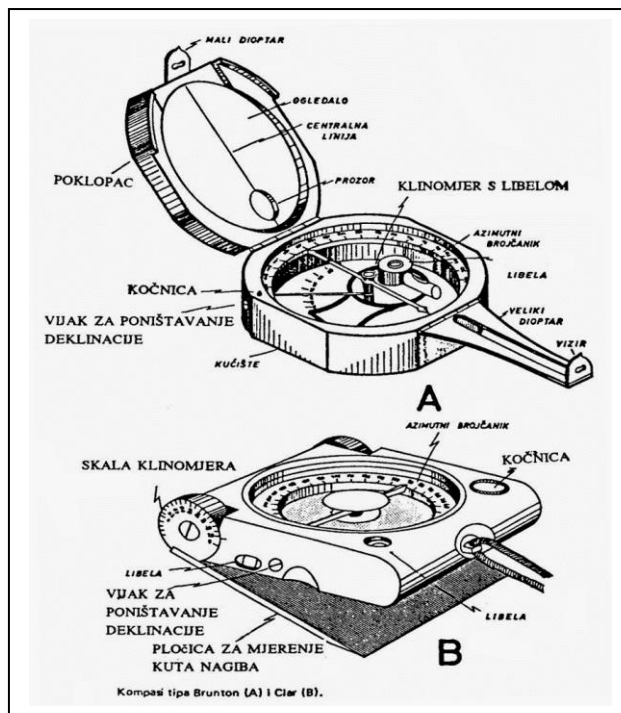
(preuzeto iz Herak, M. (1990.): Geologija)

ELEMENTI ORJENTACIJE SLOJA

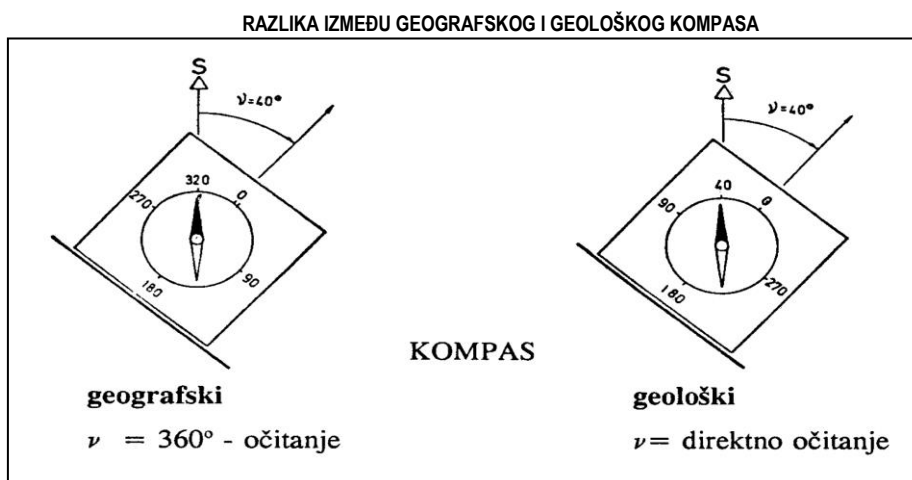

Modificirano prema Lisle, R.J.(1988): Geological Structures and Maps

GEOLOŠKI KOMPAS

preuzeto iz Dimitrijević, M.D.(1978): Geološko kartiranje

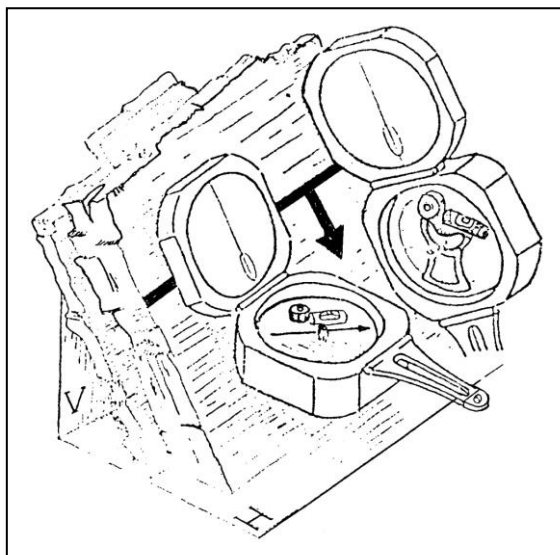

preuzeto iz Dimitrijević, M.D.(1978): Geološko kartiranje

- Kad se nulta oznaka geografskog kompasa usmjeri u željenom pravcu, azimut tog pravca se dobiva oduzimanjem kuta očitano ispod sjevernog kraka igle kompasa od 360° . Kod geološkog kompasa azimut željenog pravca očitava se direktno ispod sjevernog kraka igle. Razlika između geografskog i geološkog kompasa je u zamjeni strana svijeta (zamjena istoka i zapada) iz praktičnih razloga

MJERENJE POLOŽAJA SLOJA

- sjeverna strana kompasa (oznaka N) okrene se u **smjeru nagiba** sloja, a očitava se pod sjevernim krakom igle, ukoliko se južna strana kompasa (oznaka S) okrene u **smjeru nagiba** sloja tada se smjer nagiba očitava pod južnim krakom igle.

preuzeto iz Dimitrijević, M.D.(1978): Geološko kartiranje

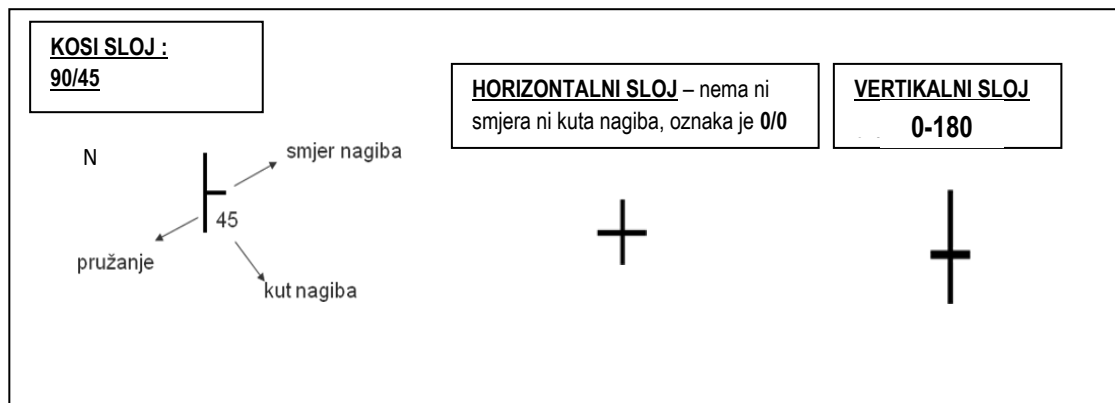
- ovisno o izvedbi geološkog kompasa mjerenje **kuta nagiba** se vrši na sljedeći način:
 - a) *Breithaupt* – zakretanjem slobodnog vijka koji povezuje poklopac geološkog kompasa te kućište kompasa
 - b) *Brunton* - zakretanjem klinometra na suprotnoj strani kućišta kompasa dovođenjem cijevaste libele u horizontalni položaj

PRIKAZIVANJE POLOŽAJA SLOJA NA KARTI:

Položaj sloja se zapisuje; **azimut smjera nagiba / kut nagiba**; npr. 90/45

SMJER NAGIBA : 0°- 360°

KUT NAGIBA : 0° - 90°

Preuzeto iz Cvetko Tešović, B.(2009): Predavanja iz Fizičke geologije